

रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति
सेवा: सञ्चार तथा कार्यक्रम, समूह: कार्यक्रम उपसमूह: कार्यक्रम
पद: वरिष्ठ कार्यक्रम अधिकृत तह ७
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क २००

द्वितीय चरण: प्रयोगात्मक (स्वर) परीक्षा

पूर्णाङ्क: ५०

तृतीय चरण: अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क: ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	अंक भार	उत्तीर्णाङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन	१००	विषयगत	१० X १० = १००	४०	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	विषयगत	१० X १० = १००	४०	३ घण्टा

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्र खण्ड (क) - प्रशासन र विकासको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने द्वितीयपत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको प्रयोगात्मक परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको लिखित परीक्षामा समावेश गराइनेछ तथा द्वितीय चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र तृतीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लिखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।

रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति
सेवा: सञ्चार तथा कार्यक्रम, समूह: कार्यक्रम उपसमूह: कार्यक्रम
पद: वरिष्ठ कार्यक्रम अधिकृत तह ७
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र: प्रशासन र व्यवस्थापन तथा समाजिक अध्ययन

पूर्णाङ्क: १००

खण्ड (क): ५० अङ्क

१. सरकारको अर्थ, शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलनको अवधारणा
२. नेपालमा आमसंचारका माध्यमहरूको सम्बन्धमा संवैधानिक तथा कानुनी स्थिति
३. नेपालमा संचार सम्बन्धी संस्थाहरू रेडियो नेपाल, पत्रकार महासंघ, सूचना विभाग, प्रेस काउन्सिल, रा.स.स., गोरखापत्र संस्थान र नेपाल टेलिभिजन सम्बन्धी जानकारी ।
४. नेपालमा सरकारी संगठनहरूमा रहेको कमजोरी र प्रशासनिक सुधारको आवश्यकता ।
५. प्रसारण व्यवस्थापनको महत्व र आवश्यकता
६. सूचनाको हक र सार्वजनिक निकायको दायित्व
७. सूचना तथा संचार प्रणालीको महत्व र आवश्यकता
८. संवैधानिक निकायहरू र तिनका अन्तरसम्बन्ध ।
९. सार्वजनिक प्रसारण माध्यम, व्यापारिक प्रसारण माध्यम र सामुदायिक प्रसारण माध्यम बारे जानकारी
१०. सार्वजनिक प्रशासनको विकास, उद्देश्य र सिद्धान्त ।
११. नेपालमा पत्रकारिताको इतिहास
१२. आम संचार आचार संहिता
१३. क्षेत्रीय सहयोगको अवधारणा (सार्क, विमस्टेक, आशियान)
१४. अन्तर्राष्ट्रिय प्रसारण संस्थाहरू तथा संगठनहरू जस्तै: BBC, VOA, RNTC, AIBD, ABU, DW सम्बन्धी जानकारी ।
१५. SW, MW, FM & New Media प्रविधि बारे जानकारी ।
१६. नेपाल सरकारका प्रमुख राष्ट्रिय नीतिहरू र तीनका कार्यान्वयन पक्ष (सूचना प्रविधि नीति, गरिबी निवारण र रोजगारी नीति, संचार नीति र बैदेशिक सहायता सम्बन्धी नीति)
१७. सुशासनको अवधारणा (उत्तरदायित्व, पारदर्शिता, भ्रष्टाचार निवारण तथा राजनैतिक प्रतिबद्धता)
१८. व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त तथा व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू जस्तै: नेतृत्व, उत्प्रेरणा, निर्णय प्रक्रिया र नियन्त्रण
१९. नेपाली समाज र यसको बनोट
२०. नेपालमा विविध जनजाती, वर्ग, समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
२१. आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या र समाधानका सम्भावनाहरू

खण्ड (ख): ५० अङ्क

२२. रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, गठन आदेश, २०४१
२३. रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०५७ (संशोधन सहित)
२४. रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, आर्थिक नियमावली, २०४९
२५. राष्ट्रिय आमसंचार नीति, २०७३
२६. राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९ र राष्ट्रिय प्रसारण नियमावली, २०५२ (संशोधन सहित)
२७. श्रमजीवि पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ र श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी नियमावली, २०५३
२८. विज्ञापन रहित नीति २०७३
२९. नेपालको संविधान
३०. सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ सम्बन्धी जानकारी
३१. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ र नियमावली २०६५

रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति
सेवा: सञ्चार तथा कार्यक्रम, समूह: कार्यक्रम उपसमूह: कार्यक्रम
पद: वरिष्ठ कार्यक्रम अधिकृत तह ७
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

अंकभार १००
समय: ३ घण्टा

द्वितीयपत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क): ५० अङ्क

१. सञ्चार (Communication)

- सञ्चारको परिचय (Introduction to communication)
- सञ्चारको प्रक्रिया (Process of communication)
- सञ्चारको प्रकार (Types of communication)

२. आमसञ्चार (Mass Communication)

- आमसञ्चारको परिचय (Introduction to mass communication)
- आमसञ्चार माध्यमका प्रकारहरू (Types of mass media)
- आमसञ्चार माध्यमका विशेषता र कार्यहरू (Characteristics and functions of mass media)
- आमसञ्चारका क्षेत्र तथा उपयोगिता (Scope, uses of mass communication)
- समाजमा आमसञ्चार माध्यमको भूमिका र महत्व (Role & importance of mass media in society)

३. पत्रकारिता (Journalism)

- परिचय (Introduction),
- प्रकार (Types),
- सिद्धान्त (Principles),
- उद्देश्य (objective),
- प्रकृया (Process)
- महत्व (Importance)

४. प्रसारण पत्रकारिता (Broadcast Journalism)

परिचय (Introduction), विभिन्न प्रकारका कार्यक्रमहरू (Various Types of Programs), रेडियो पत्रकारिता प्रकृया (Radio Journalistic Process), कार्यक्रम उत्पादनका चरणहरू (Steps of Program, production, pre production, production and post production), कार्यक्रम प्रस्तुति (program presentation), प्रत्यक्ष र रेकर्डेड कार्यक्रम (Live and Recorded Program) कार्यक्रम सम्पादन (Program editing), प्रसारण पत्रकारिताको महत्व (Importance of Broadcast Journalism), नेपालमा FM रेडियोको विकास (Development of FM Radio in Nepal), प्रसारणका प्रविधिहरू (Techniques of Broadcasting), प्रसारणका प्रकारहरू (Models of Broadcasting)

५ मिडिया र आचारसंहिता (Media and code of Ethics)

- प्रेस स्वतन्त्रता र सेन्सरसिप (Press Freedom and Censorship)
- वाक स्वतन्त्रता र संचारकर्मी विचको सम्बन्ध (Relation Between Freedom of expression and Media Person)
- पत्रकार आचारसंहिता (Journalistic Code of Conduct)
- प्रेस मर्यादा र उत्तरदायित्व

खण्ड (ख): ५० अङ्क

६. नेपालमा मिडिया (Media in Nepal)

प्रेस मर्यादा, उत्तरदायित्व र आचार संहिता (Standards, responsibilities and code of ethics in broadcast journalism) मानवधिकारका रूपमा प्रेस स्वतन्त्रता (press Freedom as human rights), सामग्री श्रोत र संचारकर्मीको दायित्व (Source and responsibility of media person) सूचना र गोपनियताको अधिकार (Right to information and Right to privacy), अधिकार र कर्तव्य बीचको सम्बन्ध (Relation between duty and rights) नेपालमा आमसंचार र पत्रकारिता अध्ययन/अध्यापन गर्ने/गराउने शिक्षा संस्थाहरू (Mass Media Institutions in Nepal), नेपाल पत्रकार महासंघ (NPJ), प्रेस काउन्सिल (Press Council)

७. संचारसंग सम्बन्धित राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरू (National and International Organization related Media)

रेडियो नेपाल, रा.स.स., नेपाल टेलिभिजन, प्रेस काउन्सिल, सूचना विभाग, नेपाल पत्रकार महासंघ, ACORAB, BAN, IFJ, AP, REUTERS, AFP, BBC, VOA, RNTC, PTI, AIR, CRI etc.

८. नेपालको वर्तमान संविधान

९. रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, गठन आदेश, २०४१
१०. रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०५७ (संशोधन सहित)
११. रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, आर्थिक नियमावली, २०४९
१२. राष्ट्रिय आमसंचार नीति, २०७३
१३. राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९ र राष्ट्रिय प्रसारण नियमावली, २०५२ (संशोधन सहित)
१४. श्रमजीवि पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ र श्रमजीवि पत्रकार सम्बन्धी नियमावली, २०५३
१५. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ र नियमावली २०६५
१६. सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ सम्बन्धी जानकारी